

METODY A PŘÍSTUPY KARIÉRNÍHO PORADENSTVÍ K ZAHRANIČNÍM STUDENTŮM VYSOKÝCH ŠKOL

Hana Trávníčková

Abstrakt

Kariérní poradenství hraje klíčovou roli v podpoře studentů vysokých škol při orientaci na trhu práce a plánování jejich budoucí profesní dráhy. Tento článek se zaměřuje na specifické výzvy a potřeby zahraničních studentů, kteří často čelí kulturním a jazykovým bariérám. Na základě literární rešerše vědeckých článků jsou představeny přístupy a metody kariérního poradenství aplikované v různých částech světa, včetně Ameriky, Asie, Evropy a Afriky. Výstupy článku mohou inspirovat jak praxi, tak i podpořit další výzkum v této oblasti.

Klíčová slova: kariérové poradenství, zahraniční studenti, vysoké školy

Abstract

Career counselling plays a vital role in supporting university students in navigating the labor market and planning their future career paths. This article focuses on the specific challenges and needs of international students, who often face cultural or linguistic barriers. Based on a literature review of scientific articles, the paper presents approaches and methods of career counselling applied in various regions of the world, including the Americas, Asia, Europe, and Africa. The findings of this article may serve as an inspiration for practical implementation or further research.

Keywords: career counselling, international students, universities

Úvod

V dnešní době globalizace, technologického pokroku a rostoucí poptávky po kvalifikované pracovní síle čelí firmy i jednotlivci řadě výzev (World Economic Forum, 2023). Po celém světě **mají** studenti vysokých škol možnost využívat kariérního poradenství. V České republice jsou veřejné vysoké školy povinny poskytovat poradenství zaměřené na uplatnitelnost absolventů na pracovním trhu, jak stanovuje zákon o vysokých školách č.111/1998 Sb., v aktuálním znění.

Hlavním cílem tohoto příspěvku je na základě literární rešerše odborných vědeckých článků zkoumat, jak je problematika kariérového poradenství pro univerzitní studenty řešena v různých státech, se zvláštním důrazem na kariérní poradenství zaměřené na zahraniční studenty. Příspěvek přináší inspiraci z různých kontinentů světa. Následující části popisují metodologii studie a shrnují výsledky literární rešerše, na závěr je uvedeno doporučení pro praxi a seznam použité literatury.

Metodika studie

Autorka zvolila ke svému zkoumání databázi Web of Science, která představuje globálně uznávaný zdroj vědeckých publikací napříč širokým spektrem oborů, s převahou článků v anglickém jazyce, ale také v dalších světových jazycích. Klíčovým vyhledávacím parametrem bylo sousloví v anglickém jazyce „career counselling foreign student university“ (kariérní poradenství zahraniční student univerzita). Analýza v databázi Web of Science identifikovala 20 relevantních publikací publikovaných v období od roku 2005 do roku 2024. Pro doplnění rešerše dále autorka využila databáze Scite, kde byla aplikována shodná klíčová slova. Téma bylo zkoumáno z různých úhlů pohledu s využitím analytických nástrojů dostupných v rámci této platformy. Podrobné výsledky provedené literární rešerše jsou prezentovány v následující kapitole.

Výstupy literární rešerše

Kariérní poradenství poskytuje studentům vysokých škol klíčovou podporu při informovaném rozhodování o své budoucí profesní dráze. Napomáhá jim orientovat se na trhu práce, sledovat aktuální trendy a zároveň odhalovat svůj individuální potenciál pro uplatnění v současném pracovním prostředí (Adli et al., 2024). V rámci poradenství je nezbytné zohlednit také kulturní aspekty (Arthur & Popadiuk, 2010) a motivaci studentů. Použití motivačního rozhovoru představuje v tomto kontextu vhodný a efektivní nástroj (Rochat & Rossier, 2016). Klíčové je zajistit vysokou kvalitu poskytovaných služeb, které studentům pomohou nejen informovaně plánovat svou kariéru, ale také podniknout konkrétní kroky, jako je vytvoření profesionálního životopisu a motivačního dopisu (H. L. Nguyen et al., 2024).

Studie z Kanady ukazují, že zahraniční studenti přinášejí na univerzity nové pohledy, zvyšují kulturní různorodost a obohacují akademické prostředí (Kim et al., 2024). Současně však mohou čelit diskriminaci, zejména kvůli rase nebo národnosti, což se výrazně týká studentů z Asie. Univerzita v Montrealu se snaží tuto situaci zmírnit poskytováním kariérového poradenství, které zahrnuje podporu při integraci na trhu práce a přizpůsobení se kulturním rozdílům (Soares et al., 2023).

Zahraníční studenti se mohou navíc potýkat oproti ostatním studentům například s jazykovými bariérami, finančními problémy a stresem spojeným s vízy a imigrací (Domínguez et al., 2022). Na druhou stranu prokazují vysokou flexibilitu a schopnost efektivně zvládat náročné situace. Podobné závěry byly potvrzeny také studií autorů Soares et al., 2023.

Kariérní poradenství postupně nabývá na významu také v Číně, a to zejména u Ph.D. studentů, u nichž bylo zjištěno, že snižuje stres a podporuje jejich profesní vyhlídky (Wang et al., 2019). Na Tchaj-wanu jsou v rámci kariérního poradenství využívány kariérní diagnostické nástroje, které pomáhají studentům lépe porozumět svým schopnostem a propojit je s možnostmi na trhu práce (Ching & Chao, 2013). Ve Vietnamu se kariérní poradenství zaměřuje na vyprávění životních a profesních příběhů, což umožňuje hlubší porozumění individuálním ambicím studentů (L. T. Nguyen et al., 2018).

Africké univerzity kladou důraz na kariérní poradenství zaměřené na kognitivní zpracování informací. Například univerzita v Ugandě podporuje studenty při zpracování kariérních potřeb prostřednictvím systematického poradenství (Nsubuga et al., 2023). Na univerzitě v Johannesburgu se programy zaměřují na znevýhodněné studenty a jejich specifické potřeby (Eseadi, 2023).

Evropské univerzity dlouhodobě podporují kariérní poradenství i pro zahraniční studenty a propojují se například pomocí organizací, jako je Euroguidance (Gončárová, 2015). Příkladem dobré praxe pro kariérní poradenství pro zahraniční studenty je například skupinové kariérní poradenství v anglickém nebo rodném jazyce, které může univerzita poskytnout zahraničním studentům, kdy jim tento přístup usnadňuje integraci a snižuje kulturní bariéry (IAEVG, 2020).

Závěr

Kariérní poradenství je klíčovou součástí podpůrných služeb na vysokých školách (Adli et al., 2024; H. L. Nguyen et al., 2024). Tento příspěvek přináší vybrané metody a přístupy ke kariérovému poradenství z různých zemí světa a je nezbytné, aby tyto služby byly poskytovány také zahraničním studentům (Domínguez et al., 2022; IAEVG, 2020; Soares et al., 2023). Pro Ph.D. studenty, kteří často bývají i ze zahraničí, může mít poskytování kariérního poradenství zásadní přínos, a to zejména v oblasti snižování stresu a zlepšování profesních perspektiv (Wang et al., 2019). Počet vědeckých článků, které se zaměřují přímo na zahraniční studenty a jejich potřeby v oblasti kariérního poradenství na vysokých školách, je však poměrně nízký a toto zjištění může sloužit jako podnět pro další výzkum v této oblasti.

Seznam literatury

111/1998 Sb., 1. 1. 2024, aktuální znění, informativní znění systému e-Sbírka. (b.r.). Získáno 25. červenec 2024, z <https://www.e-sbirka.cz/sb/1998/111?zalozka=text>

Adli, A. H. T., Mahmud, M. I., Amat, S., & Sahid, S. (2024). Malay Translation of Attitudes Toward Career Counselling Scale for University Students in Malaysia. *Qubahan Academic Journal*, 4(2), Article 2. <https://doi.org/10.48161/qaj.v4n2a457>

- Arthur, N., & Popadiuk, N. (2010). A Cultural Formulation Approach to Career Counseling With International Students. *Journal of Career Development*, 37(1), 423–440. <https://doi.org/10.1177/0894845309345845>
- Domínguez, D. G., Cheng, H.-L., & De La Rue, L. (2022). Career Barriers and Coping Efficacy with International Students in Counseling Psychology Programs. *The Counseling Psychologist*, 50(6), 780–812. <https://doi.org/10.1177/00110000221097358>
- Eseadi, C. (2023). Career counselling models and services for students with specific learning disabilities. *KONSELOR*, 12(1), 1–16. <https://doi.org/10.24036/020231216-0-86>
- Gončárová, E. (2015). *Kariérní služby na univerzitách*. Dům zahraniční spolupráce pro Centrum Euroguidance.
- Ching, G. S., & Chao, P.-C. (2013). Career Inclination of University Students in Taiwan. In G. Lee (Ed.), *2013 2ND INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCE AND EDUCATION (ICSSE 2013), PT 1* (Roč. 46, s. 72–77). Information Engineering Research Inst, USA. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000345563800014>
- IAEVG. (2020). *Career Guidance for Inclusive Society: Conference Proceedings from the 2019 Conference of the International Association for Educational and Vocational Guidance (IAEVG)*. https://iaevgconference2019.sk/wp-content/uploads/2020/03/IAEVG-Conference-Proceedings-2019_FINAL-compressed.pdf
- Kim, A. H., Buckner, E., & Montsion, J. M. (Ed.). (2024). *International students from Asia in Canadian universities: Institutional challenges at the intersection of internationalization, inclusion, and racialization* (First edition). Routledge.
- Nguyen, H. L., Dam, A. T. V., & Ha, L. T. K. (2024). Evaluation of the organization and effectiveness of career counseling for Vietnamese high school students. *Humanities and Social Sciences Letters*, 12(2), Article 2. <https://doi.org/10.18488/73.v12i2.3755>
- Nguyen, L. T., McDonald, M., Mate, S., & Taylor, G. (2018). Advancing a cross-cultural narrative approach to career counselling: The case of Vietnam. *Australian Journal of Career Development*, 27(2), 65–71. <https://doi.org/10.1177/1038416218780069>
- Nsubuga, H., Osborn, D. S., & Brookens, Q. (2023). Meeting Ugandan university students' career needs using cognitive information processing model. *The Career Development Quarterly*, 71(3), 238–250. <https://doi.org/10.1002/cdq.12329>
- Rochat, S., & Rossier, J. (2016). Integrating motivational interviewing in career counseling: A case study. *Journal of Vocational Behavior*, 93, 150–162. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2016.02.003>
- Soares, R. de O., Magnan, M.-O., Liu, Y., & Araneda, F. M. (2023). Voices from Chinese International Students on Resources Offered by Montreal Universities. In *International Students from Asia in Canadian Universities*. Routledge.

Sun, V. J., & Yuen, M. (2012). Career Guidance and Counseling for University Students in China. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 34(3), 202–210. <https://doi.org/10.1007/s10447-012-9151-y>

Wang, X., Wang, C., & Wang, J. (2019). Towards the contributing factors for stress confronting Chinese PhD students. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 14(1), 1598722. <https://doi.org/10.1080/17482631.2019.1598722>

World Economic Forum. (2023). *The Future of Jobs Report 2023* (2023. vyd.). World Economic Forum. <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023/>

Implikace pro praxi

Článek zdůrazňuje potřebu poskytování kariérového poradenství na vysokých školách i pro zahraniční studenty. Tato skupina totiž často čelí různým stresovým faktorům, jako jsou kulturní nedorozumění nebo diskriminace.

Poděkování

Tento článek byl podpořen SGS grantem uděleným Technickou univerzitou v Liberci.

Autorka

Hana Trávníčková

Technická univerzita v Liberci, Česká republika
hana.travnickova@tul.cz

Citujte

Trávníčková, H. *Metody a přístupy kariérového poradenství k zahraničním studentům vysokých škol*. Kariérové poradenství v teorii a praxi [online], 26(24), str. 43-47. Dostupné z <https://www.euroguidance.cz/publikace.html>